

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ แนวหน้า

ฉบับวันศุกร์ที่ 1 มีนาคม พ.ศ.2562

คอลัมน์เจาะรู้เกษตรกร : ตามคาด

ในที่สุด สนช. ก็ยอมเลื่อนการพิจารณา พ.ร.บ. ข้าว พ.ศ..... ออกไปแบบไม่มีกำหนด พูด่าง ๆ คือ รอให้ สส. และ สว. ที่กำลังจะเลือกตั้ง หรือสรรหาเข้ามาตามรัฐธรรมนูญ นำมาพิจารณากันใหม่อีกครั้ง...สาเหตุจะมาจากการส่งสัญญาณจากรัฐบาล หรือ คสช. หรือไม่ ไม่ยืนยัน แต่หลายคนคงสบายใจขึ้น โดยเฉพาะ อธิบดีกรมการข้าวประสงค์ ประไพตระกูล จะได้เกษียณอายุอย่างสบายใจ ส่วนคนที่ขมขื่นน่าจะเป็น เกษณพงศ์ ศรีพงษ์พันธุ์กุล ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตร...อดีตอธิบดีกรมการข้าว ที่ใครๆ ก็ว่า ถูกเปลี่ยนตัวเพราะ พ.ร.บ.ข้าว ฉบับเดียวกันนี้เอง ในอนาคต สส. และ สว. จะหยิบยก พ.ร.บ.ข้าว ขึ้นมาพิจารณาอีกครั้ง คงต้องพิจารณาในหลายมิติ เพราะ การผลิตข้าว หรือ การทำนาของเกษตรกรไทย มีอยู่ 2 รูปแบบ คือ ผลิตข้าวเพื่อการค้า ทั้งภายในและส่งออกต่างประเทศ ซึ่งต้องใช้เทคโนโลยีเครื่องจักร และการลงทุนเพื่อให้ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพผลผลิตที่สูง แข่งขันในตลาดได้ ซึ่งนั่นหมายถึงการใช้พันธุ์ข้าวที่ตลาดมีความต้องการด้วย

อีกรูปแบบหนึ่ง คือ การผลิตแบบวิถีชีวิตชาวนา ปลูกข้าวเพื่อบริโภคในครัวเรือน ส่วนที่เหลือนำไปขายกับพ่อค้าในท้องถิ่น หรือนำไปแลกเปลี่ยนเป็นสินค้าอย่างอื่น และชาวนากลุ่มนี้เอง ที่เก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ปลูกเองเป็นส่วนใหญ่ พันธุ์ข้าวพื้นเมืองที่กลายมาเป็นพันธุ์ข้าวที่มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมของผู้บริโภคในปัจจุบัน เช่น หอมมะลิ ลังขี้หยาด เส้าให้ หอมนิล ฉียงพัทลุง เหลืองประทิว เหล่านี้ก็มาจากชาวนากลุ่มนี้เช่นกัน เพราะถ้าชาวนาไม่เก็บพันธุ์ข้าวไว้ปลูกเองสืบต่อๆ กันมาก็คงจะสูญพันธุ์ไปแล้ว นักปรับปรุงพันธุ์ข้าวในยุคนี้ก็คงไม่มีเชื้อพันธุ์ข้าวพื้นเมืองมาทำการวิจัยต่อยอดจนเกิดเป็นข้าวพันธุ์ใหม่ๆ ให้ชาวนาเลือกปลูกอย่างหลากหลาย

ในพ.ร.บ. ข้าว ฉบับที่ร่างขึ้น และถูกดองไว้นี้ ก็มีประเด็นพันธุ์ข้าวนี้แหละเป็นประเด็นหลัก ที่สร้างความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน ระหว่างคนร่าง พ.ร.บ. กับคนที่อ่านข้อความในพ.ร.บ. คนที่ร่างพ.ร.บ. บอกว่าชาวนาจะไม่ได้รับผลกระทบ แต่คนอ่านเข้าใจว่า ชาวนาเป็นฝ่ายที่ได้รับผลกระทบโดยตรง เพราะไม่สามารถเก็บพันธุ์ข้าวไว้ปลูกเองได้ เนื่องจาก พ.ร.บ. มีบทลงโทษไว้ค่อนข้างสูง

ขณะเดียวกัน ฝ่ายที่คัดค้านก็มองว่า พ.ร.บ.ฉบับนี้เอื้อประโยชน์ให้กับเอกชน โดยเฉพาะบริษัทธุรกิจเมล็ดพันธุ์พืช และสร้างอำนาจให้หน่วยราชการโดยไม่สมควร โดยเฉพาะกรมการข้าว ผู้จะต้องตรวจรับรองพันธุ์ข้าว และกำกับดูแล กฎหมายฉบับนี้ ฝ่ายชาวนาเอง หรือผู้ที่อยู่ในวงการข้าว ไม่ว่าจะป็นสมาคมชาวนาและเกษตรกรไทย สมาคมผู้รวบรวมและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว สมาคมโรงสีข้าวไทย หรือตัวแทนชาวนาในจังหวัดต่างๆ ก็บอกว่าตนเองไม่เคยมีส่วนร่วมในการเสนอความเห็นต่อ พ.ร.บ. ฉบับนี้เลย

สุเทพ คงมาก นายกสมาคมชาวนาและเกษตรกรไทย พูดไว้ในเวทีเสวนา ที่ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย หรือ ทีดีอาร์ไอ จัดขึ้นเมื่อเร็ว ๆ นี้ ว่าร่างพ.ร.บ. ข้าว ฉบับนี้อ้างว่าออกกฎหมายมาเพื่อชาวนา แต่คนร่าง พ.ร.บ. นี้ไม่มีความชำนาญเรื่องข้าวเลย ที่อ้างว่าชาวนาไทย 15 ล้านคนจะดีขึ้นเพราะพ.ร.บ. ฉบับนี้ ในทางตรงข้ามจะทำให้ชาวนาล่มสลายมากกว่า

ดร. นิพนธ์ พัวพงศกร นักวิชาการเกียรติคุณ ของทีดีอาร์ไอ ตั้งข้อสังเกตว่า นอกจากปัญหาเรื่อง เมล็ดพันธุ์ข้าวแล้ว จุดอ่อนของ พ.ร.บ.ข้าว ฉบับนี้ ยังมีเรื่องของการขายข้าว โดยกำหนดให้ ผู้รับซื้อ ข้าวเปลือกต้องออกใบรับรองการซื้อข้าวเปลือกทุกครั้ง และส่งสำเนาใบรับรองให้กรมการข้าวเพื่อประโยชน์ ในการรวบรวมข้อมูล หรือเพื่อป้องกันการซื้อตัดราคา แต่ในทางปฏิบัติไม่อาจพิสูจน์ความผิดในเรื่องตัด ราคาได้

จุดอ่อนอีกประการหนึ่งคือ พ.ร.บ. ฉบับนี้ ไม่มีมาตราที่ระบุว่า จะพัฒนาอาชีพชาวนาให้มั่นคงยั่งยืน ตามเจตนารมณ์ของการตรา พ.ร.บ. นี้แต่อย่างใด รวมทั้งจุดอ่อนประการที่สาม คือ การโอนอำนาจของ กรมวิชาการเกษตรบางภารกิจ ใน พ.ร.บ. พันธุ์พืช และ พ.ร.บ. คุ้มครองพันธุ์พืชไปให้กรมการข้าว ซึ่ง อาจจะทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างบทบาทของกรมการข้าวในฐานะนักวิจัยกับบทบาทในการควบคุมออก ใบอนุญาต กล่าวคือ เป็นการเพิ่มอำนาจให้กรมการข้าว ในขณะที่โครงสร้างกรมการข้าวในปัจจุบันไม่ได้ รองรับบทบาท อำนาจหน้าที่ ที่กว้างขวางยิ่งใหญ่ขนาดนั้น

จากประเด็นที่สร้างความสับสน และข้อคิดเห็นของฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับ พ.ร.บ. ข้าว ฉบับนี้ คงทำ ให้รัฐบาลใหม่ที่ได้มาจากการเลือกตั้ง นำไปพิจารณา และแก้ไข ที่สำคัญคือต้องให้ผู้ที่อยู่ในวงการข้าวทุก ฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความเห็นด้วย

ที่สำคัญอีกประการ คือการสร้างอำนาจ หรือเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน หรือการตั้ง หน่วยงานขึ้นมาใหม่ โดยการดึงบางส่วนมาจากหน่วยงานเดิม มารวมกันใหม่ สร้างปัญหามาเยอะแล้ว....ดู อย่างการยางแห่งประเทศไทย ผ่านมา 4 ปีแล้ว ยังไม่ลงตัว ขึ้นต้นเป็นข้าว....ทำไมมาจบที่ยาง....ก็ไม่วู้ลีนะ

แวนชยา

กรมส่งเสริมการันติ ผสมปุ๋ยใช้เองลดต้นทุนได้ 43 ล้าน/ปี

นายสำราญ สาราบรรณ์ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรกล่าวว่า กรมส่งเสริมการเกษตร ยกระดับ ความรู้เรื่องดินและปุ๋ยให้เกษตรกร ส่งเสริมให้ใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินหรือปุ๋ยสั่งตัด ผสมแม่ปุ๋ยเคมีใช้ เองตามคำแนะนำจากผลวิเคราะห์ดิน และใช้ปุ๋ยเคมีตามความจำเป็นเพื่อลดต้นทุนการผลิต ร่วมกับไถกลบ ตอซัง ไม่เผาเศษซากพืช ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง รวมทั้งใช้ปุ๋ยชีวภาพในพืชที่ใช้ได้ร่วมด้วย เช่น ข้าว ข้าวโพด อ้อย และมันสำปะหลัง โดยตั้งศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ที่บริหารจัดการโดยเกษตรกร 882 ศูนย์ อำเภอละ 1 ศูนย์ ใน 77 จังหวัด ตั้งแต่ปี 2558 มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอเป็นพี่เลี้ยง และพัฒนา ศดปช. เป็นกลไกขับเคลื่อนขยายผลการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิตต่อเนื่อง ให้บริการตรวจ วิเคราะห์ดินและให้คำแนะนำจัดการดินและการใช้ปุ๋ยเบื้องต้น ถ่ายทอดเทคโนโลยีผ่านการจัดกระบวนการ เรียนรู้ แปรเรียนรู้ จุดสาธิต รวบรวมความต้องการและบริการจัดหาแม่ปุ๋ยให้สมาชิกใช้ตามคำแนะนำ

ปัจจุบันมีเกษตรกรสมาชิก ศดปช. 17,640 ราย จาก 882 ศูนย์ มีความรู้เรื่องดินและปุ๋ย ใช้ปุ๋ย ถูกต้อง ลดต้นทุนใช้ปุ๋ยเคมีได้เฉลี่ยร้อยละ 21-28 คิดเป็นมูลค่าปุ๋ยเคมีที่ลดลง 39-43 ล้านบาทต่อปี ผลผลิตเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 10-12 เมื่อเทียบกับการใช้ปุ๋ยตามวิธีเดิมของเกษตรกร มีพื้นที่การนำ

เทคโนโลยีไปใช้ 156,262 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 64 ของพื้นที่ปลูกของสมาชิก ศตปช. และวางแผนขยายผลเทคโนโลยีที่เหมาะสม จาก ศตปช. ไปสู่ชุมชน ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และระบบส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ เพิ่มขึ้น เพื่อเป็นอีกทางเลือกให้เกษตรกรลดต้นทุนใช้ปุ๋ยเคมี มีรายได้เพิ่ม บำรุงทรัพยากรดินให้ผลิตพืชผลได้ยั่งยืน ลดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพเกษตรกร และผู้บริโภค

การใช้ปุ๋ยให้ถูกต้องเหมาะสมตามความอุดมสมบูรณ์ของดินและความต้องการของพืช เป็นการลดต้นทุนการผลิตอย่างถูกวิธี เพราะต้นทุนการผลิตพืชของเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ที่ค่าปุ๋ยเคมี ซึ่งกว่า 90% ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ทำให้ราคาสูง ประกอบกับเกษตรกรมักใส่ปุ๋ยเคมีตามคำแนะนำทั่วไป ไม่คำนึงถึงปริมาณธาตุอาหารที่มีอยู่แล้วในดิน บางครั้งใส่ปุ๋ยเคมีเกินความต้องการของพืช ทำให้สิ้นเปลืองและต้นพืชอ่อนแอ ต้องใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงเพิ่มขึ้น เสี่ยงเป็นอันตรายต่อเกษตรกร และอาจปนเปื้อนในสภาพแวดล้อม ขณะเดียวกันถ้าใส่ปุ๋ยเคมีน้อยเกินไป ก็จะทำให้ได้ผลผลิตต่ำ และดินเสื่อมโทรม

เตือนระวังไรแดงในมันสำปะหลัง ระบาดช่วงสภาพอากาศแห้งแล้ง

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า จากสภาพอากาศแห้งแล้งช่วงนี้ กรมวิชาการเกษตรแนะนำเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังเฝ้าระวังการระบาดของไรแดง ที่พบได้ระยะที่มันสำปะหลังอายุประมาณ 3 เดือน ไรแดงจะดูดกินน้ำเลี้ยงจากใบ ทำให้ใบเหลืองซีดเป็นจุดประขาว ส่งผลต่อการเจริญเติบโตและการสร้างหัวของมันสำปะหลัง ไรแดงที่พบทำลายมันสำปะหลังมี 3 ชนิดคือ ไรแดงหม่อน ไรแดงมันสำปะหลัง และไรแมงมุมคันชวา สำหรับไรแดงหม่อนจะดูดกินน้ำเลี้ยงอยู่ที่ใบแก่และใบเพสลาด หากระบาดรุนแรง ตัวไรจะไปดูดกินน้ำเลี้ยงบนยอดอ่อน โดยสร้างเส้นใยปกคลุมใบและลำต้น เมื่อไรเริ่มลงทำลายต้นมันสำปะหลังจะสังเกตเห็นรอยทำลายเป็นจุดประดำเหลืองบนผิวด้านบนใบ หากไรเข้าทำลายรุนแรงทำให้ใบไหม้ ตรงกลางใบขาดพรุน ใบร่วง และเหี่ยวแห้ง กรณีไรแดงหม่อนลงทำลายในต้นมันสำปะหลังที่มีอายุ 1-3 เดือน อาจทำให้ใบร่วง ยอดแห้ง และตายได้

ส่วนไรแดงมันสำปะหลังจะดูดกินน้ำเลี้ยงบริเวณหน้าใบ ไม่สร้างเส้นใย ทำให้ใบเป็นจุดประสีขาวยืดพบระบาดได้ตลอดปี สำหรับไรแมงมุมคันชวา จะดูดกินน้ำเลี้ยงที่ใบ สร้างเส้นใยปกคลุมผิวใบที่ไรอาศัยอยู่ พบระบาดเป็นครั้งคราวแต่การระบาดจะรุนแรงมาก ทำให้ใบไหม้ ใบขาดเป็นรูใกล้เส้นกลางใบ ส่งผลทำให้ใบมันสำปะหลังไหม้ทั้งแปลง ใบร่วง และแห้งตาย

เกษตรกรควรหมั่นตรวจแปลงปลูกมันสำปะหลัง หลีกเลี่ยงการปลูกช่วงที่สภาพอากาศแห้งแล้ง ถ้าพบระบาดของไรแดง ให้เก็บใบมันและส่วนที่ถูกทำลายนำไปเผาทำลายนอกแปลงปลูก สำหรับในพื้นที่ไรแดงระบาดรุนแรง ให้พ่นด้วยสารฆ่าไรที่มีประสิทธิภาพป้องกันกำจัด ได้แก่ สารไพริดาเบน 20% ดับเบิ้ลยูพี อัตรา 10 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือสารสไปโรมิซิเฟน 24% เอสซี อัตรา 6 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร โดยควรพ่นสลับชนิดสารเพื่อป้องกันการต้านทานสารป้องกันกำจัดไร และไม่ควรพ่นสารชนิดเดียวกันติดต่อกันเกิน 3 ครั้ง